

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Voer zo snel mogelijk de basisbeurs weer in

Eens, dat kan in de vorm van leerrechten

door Noah Brok De auteur is dagelijks bestuurslid Politiek & Internationaal en tevens vicevoorzitter van het CDJA. Daarnaast studeert hij bestuurskunde aan Tilburg University.

Het leenstelsel is een mislukt experiment van PvdA, GroenLinks, D66 en VVD geworden. Het leenstelsel moest zorgen voor minder ongelijkheid in het onderwijs, en het budget dat aan de basisbeurs werd besteed, moest ten goede komen aan de kwaliteit van het hoger onderwijs. Niks hiervan is waargemaakt. Uit onderzoek blijkt dat het budget helemaal niet naar de bevordering van de kwaliteit van het hoger onderwijs is gegaan. Het leenstelsel zorgt ervoor dat jongeren de komende dertig jaar zitten opgezaald met een torenhoge studieschuld, wat ervoor zorgt dat zij minder makkelijk een huis kunnen kopen op de toch al krappe woningmarkt. Daarnaast schrikt de (mogelijke) torenhoge studieschuld jongeren af om te gaan studeren, waardoor sommige jongeren zich niet maximaal kunnen ontplooiën. Als CDJA vinden we dat je in Nederland zo ver moet kunnen komen als je eigen talent gaat, en daarom pleiten wij voor de afschaffing van het leenstelsel.

Resolutie tegen het leenstelsel

Het CDJA is dan ook blij dat het CDA-congres zich op 11 september 2021 solidair heeft getoond met de volgende generatie door het aannemen van de resolutie ‘Niet regeren als wij onder het leenstelsel moeten regeren’. Het hebben van een studieschuld op jonge leeftijd is niet normaal en staat haaks op de uitgangspunten van het CDA, zoals solidariteit en rentmeesterschap. Het CDJA wil echter niet alleen vanaf de zijlijn schreeuwen, maar ook effectief en constructief meedenken over wat er in de plaats van het leenstelsel zou moeten komen. Herinvoering van de basisbeurs, is dat een goed idee? Niet als het de oude basisbeurs betreft; wij willen niet terug naar vroeger. Wel als studenten geld krijgen om hun opleidingen te bekostigen. De Werkgroep Sociaaleconomische Zaken en Financiën heeft, onder leiding van Nils Verheuvél, vorig jaar een visiestuk opgesteld omtrent wat wij ‘leerrechten’ noemen, dat deze gedachte concreet maakt.¹

Leerrechten

Leerrechten zijn een uitbreiding van de gedachte van het leerrechtensysteem. Leerrechten zijn oorspronkelijk bedoeld om opleidingen en cursussen tijdens de loopbaan te kunnen volgen, een instrument voor ‘een leven lang leren’. Met leerrechten kunnen werkenden zich om- en bijscholen, zodat zij ook in de toekomst zeker zijn van een baan. Zij kunnen zich zo verzekeren tegen het risico van kennisveroudering. Wij willen hier leerrechten voor studenten aan toevoegen. Iedereen ontvangt via het leerrechtensysteem een potje met geld om zijn opleidingen en cursussen van te betalen – een potje minstens ter grootte van het bedrag dat nodig is voor het afronden van een wo-master.

Leerrechten gaan uit van het volgende principe: ‘Iedereen hoort evenveel subsidie voor onderwijs te krijgen.’ Of iemand nu een wo-master doet of een mbo-opleiding: er is geen

Het CDJA wil niet alleen vanaf de zijlijn schreeuwen, maar effectief en constructief meedenken

enkele reden waarom de overheid de ene student of leerling meer zou moeten subsidiëren dan de andere. Gelijke behandeling is rechtvaardig. Lager opgeleiden hebben minder subsidie ontvangen tijdens hun initieel onderwijs, omdat hun opleiding korter was dan die van een wo-masterstudent. Daarom krijgen zij meer leerrechten tijdens hun professionele loopbaan, zodat het bedrag gelijkgetrokken wordt. Iemand die studeert aan de universiteit heeft volgens ons

leerrechtensysteem recht op ongeveer € 3.600 per jaar. Dit bedrag is gelijkwaardig aan het oude bedrag van de basisbeurs, maar waar de basisbeurs soms een ‘biersubsidie’ is genoemd, wordt deze € 3.600 via het leerrechtensysteem alleen besteed aan het onderwijs. Wat blijft bestaan, is de aanvullende beurs en de mogelijkheid tot lenen.

Oplossing

Leerrechten zijn een oplossing voor twee problemen in de samenleving. Ten eerste: het leenstelsel faalt en is snel aan vervanging toe. Ten tweede: door veranderingen op de arbeidsmarkt neemt het risico op kennisveroudering van werkenden toe. Hierdoor kunnen zij (met name lager opgeleiden) niet meer meedoen op de arbeidsmarkt van de toekomst. De oplossing hiervoor is investeren in een leven lang leren/ontwikkelen. Leerrechten zijn

rechtvaardig, omdat iedereen zo evenveel subsidie voor onderwijs krijgt van de overheid. Daarnaast deelt het bedrijfsleven in de kosten. Waar het leenstelsel faalt, zorgt het leerrechtensysteem voor een eerlijke verdeling van de subsidiegelden, en maakt

het het onderwijs voor iedereen toegankelijk en betaalbaar. Op deze manier stimuleren leerrechten mensen om zich hun leven lang te blijven ontwikkelen.

1 Nils Verheuvél (vz.), Bjorn de Boer en Kees-Jan Evers, *Visiestuk Leerrechten CDJA*. Den Haag: Werkgroep Sociaaleconomische Zaken en Financiën CDJA, 2020.